An aerial photograph of a forest landscape. A winding stream flows through the center of the image, surrounded by dense green trees. In the foreground, there is a small, dark pond. The background shows more forest and a slight rise in the terrain.

Kosteikot pohjoismaissa ja Ramsar-sopimus

SUOJELUSTA, HOIDOSTA JA KÄYTÖSTÄ

Pohjoismaiden Ministerineuvosto
Suomen Ympäristökeskus

Mikä on kosteikko...

Kosteikko on yleisnimitys joukolle luontotyypppejä, jotka sijoittuvat kovanmaan ja avoveden välille tai ovat märkiä ja vettyneitä matalia maa-alueita. Kosteikkoja ovat myös matalat järvet ja merialueet, suot, tulvametsät ja virtaavat vedet. Veden vaivaamista alueista monet ovat myös kosteikkoja. Pohjois-Eurooppa on kauttaaltaan lumen peitossa talvella. Keväällä lumen sulamisen aikaan vesistöjen vedenpinnat nousevat huomattavasti ja runsaat tulvavedet täyttävät järvet ja joet ja leviävät alaville maa-alueille.

Kosteikot eroavat muista elinympäristöistä usealla tavalla, vaikkapa vain muotonsa ja näyttävyytensä perusteella. Jokaisen elinympäristön toimintaa säätelevät omat biologiset lainalaisuudet. Sateet, valuma-alueelle tulevat vedet, alueen maaperä ja alueella vallitsevat maanpinnan korkeuserot ja haihtuminen muodostavat kosteikon hydrologiset olosuhteet. Virtavedet ja vaakavedet, makeat ja suolaiset tai murtovesi, ovat ominaisuuksia, mitkä tekevät alueista omaleimaisia. Maankäyttö on muuttanut ja muovannut kosteikkoja ajan kuluessa suuresti. Alueella tehtävät hoitotoimenpiteet, laidunnus ja niitto, ovat välttämättömiä, mutta nekin muuttavat kosteikkoja.

Pohjois-Euroopassa on kosteikoiksi luokiteltavia alueita enemmän kuin monessa muussa maanosassa maailmassa. Suomen ja Ruotsin

Pohjolassa on vielä useita säännöstelemättömiä jokia.

Gaulajoki, Melhusin kunnassa Norjassa.

Kuva: J.A. Saeter

luonto ovat tästä hyvä esimerkki. Jääkausi on aikanaan muovannut maiseman, jossa on lukuisia järviä, jokia ja suuria vesistöjä. Kosteikoiksi katsottavia alueita on noin 25% maapinta-alasta. Tanskan kosteikot ovat enimmäkseen matalia merellisiä alueita.

...ja miksi ne ovat tärkeitä?

Vesi on kaiken elämän perusedellytys, sen saata vuuteen perustuu elämän kestävä kehitys. Kosteikoilla esiintyy edustava ja monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto. Kosteikot ovat tuottoisimpia luontotyypppejä maapallolla ja toimivat kasvualustana suurelle joukolla lajeja, joista useat ovat myös kaupallisesti tärkeitä. Kosteikot toimivat ravinnevarastoina ja voivat näin ainakin osittain estää järvien ja merien rehevöitymistä.

Suuret tulvat ovat viime vuosina vaivanneet useita alueita eri puolilla maapalloa. Tulvavesien on voitava kerääntyä johonkin ja purkautua sieltä hiljakseen ajan kanssa. Kosteikko voi näissä tilanteissa toimia puskurina ja tasaajana ja estää voimakkaat ja äkilliset tulvat, mitkä ovat tyyppillisiä niille vesistöille, joissa ei ole ollenkaan tai vain vähän kosteikkoja.

Ramsar-sopimus

Ramsar-sopimus tai kosteikko-sopimus on saanut nimensä iranilaisen Ramsarin kaupungin mukaan. Sopimus allekirjoitettiin siellä vuonna 1971. Se on ensimmäinen kansainvälinen sopimus, joka käsittelee tiettyjen luontotyyppien säilyttämistä ja käyttöä. Sopimuksen syntyyn vaikutti huoli useiden kosteikkolintulajien ja niiden kantojen vähenemisestä ja niiden käyttämien elinympäristöjen tuhoutumisesta. Kosteikot ovat edelleen eräs maapallon uhanalaisimmista elinympäristöistä. Siksi juuri niiden alueiden säilyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kosteikkojen arvo ei yksin perustu niiden tärkeyteen lintujen pesimä- ja levähdyspaikkoina. Alueiden muutkin arvot ovat nykyisin nouseet esille ja niihin on alettu kiinnittää huomiota. Virkistys- ja luontomatkailu on lisääntymässä. Alueilla on usein runsaasti myös kalalajeja ja lintulajeja, mikä saa ihmiset hakeutumaan vapaa-ajan viettoon näille kohteille. Keski-Euroopassa kosteikot usein toimivat vesivarastoina, joista saadaan viljelyksille kasteluvettä kuivina aikoina.

Nykyisin suurin ja vaikein työ keskittyy olemassa olevien kosteikkojen säilyttämiseen. Kosteikkojen merkitys myös ihmiselle on vähitellen huomattu. Niiden häviämisen ja tuhoutumisen estämiseksi on levitetty tietoa; säilyttäminen ja järkevä käyttö ovat avainsanoja kosteikkojen suojelutyössä. Tämä tarkoittaa tiedon levittämistä siitä, kuinka erityyppiset kosteikot biologisesti toimivat.

Vuoden 2004 puoliväliin mennessä oli sopimuksen allekirjoittanut 141 valtiota.

Mitä ovat Ramsar-alueet?

Yksi keskeinen peruste alueen valitsemiseksi Ramsar-alueeksi on sen kansainvälinen merkitys ja että se voidaan sellaisena säilyttää. Valintaperusteena on joukko Ramsar-sopimuksessa mainittuja kriteerejä, jotka alueen tulee täyttää. Valinnan perusteena voi olla se, että alue on harvinainen tai ainutlaatuinen. Uhanalaisien eläin- ja kasvilajien esiintyminen vaikuttaa myös valintaan.

Sopimus velvoittaa Ramsar-sopimuksen allekirjoittavaa valtiota. Se sitoutuu suojelemaan kosteikkoja perustamalla niistä suo-

Lintukoloniat ovat yleisiä Pohjolan kosteikoilla. Lapintiirjoa, Grönne Ejland, Grönlannissa. Kuva: C. Egevang

jelualueita, käyttämään niitä järkipäisesti ja takaamaan kosteikkolinnuille suotuisan hoidon ja suojelun tason ja lisääntymismahdollisuudet. Kosteikon ekologista tilaa ei myöskään saa huonontaa. Alueen rajauksen muuttamiseen täytyy olla erittäin painavat kansalliset syyt. Menetetty kosteikkoalue tulee korvata vastaavanlaisella alueella jossakin muualla. Alueet voidaan asettaa myös valvontalistalle, jos niihin kohdistuu toimenpiteitä, joiden ratkaiseminen vaatii Ramsar-sihteeristön puuttumista asiaan.

Ramsar-alueet Suomessa

Suomessa on 49 kansainvälisen luokituksen mukaista kosteikkoa eli Ramsar-aluetta. Suomi nimesi vuonna 2004 helmikuussa 38 uutta aluetta 11 vanhan lisäksi. Mukana on eräitä luonnonsuojelullisesti arvokkaimpia saaristoalueita ja merenlahtia, huomattavimpia lintujärviä ja suokokonaisuuksia.

Ramsarin sopimus, jonka Suomi ratifioi vuonna 1974 ensimmäisten joukossa, tuli voimaan 1975. Sopimuksen tavoitteena on estää kosteikkojen häviäminen. Sopimuksen alkupe-
räinen tavoite ja kattavuus on ajan kuluessa laajentunut siten, että se käsittää nyt kaikki suojelun ja alueidenkäytön ulottuvuudet. Valittaessa kohteita arvioidaan paitsi sen linnusto, myös muun muassa nisäkkäät, kalat, kasvit ja selkärangattomat eli käytännössä koko ekosysteemin arvo.

Uudet alueet lisäävät Suomen Ramsar-alueiden pinta-alaa noin 684 440 hehtaarilla. Kaikkien 49 alueen yhteispinta-ala on noin 785

Kosteikot ovat hyviä metsästysalueita. Kuva: K-E Moseid

Pohjoismaissa on useita tärkeitä pesimä- ja levähdysalueita vesilinnuille. Tundrahanhia, Islanti.
Kuva: J.O. Hilmarsson

Useat sammakkolajit ovat uhanalaisia ja tarvitsevat erityistä huomiota suojelutyössä. Viherkonna, Ruotsi.
Kuva: C. Andrén

780 hehtaaria. Kaksi aluetta sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa. Kaikki alueet kuuluvat Natura-verkostoon, ja alueiden rajaukset noudattavat Natura-rajauksia. Ramsarin sopimuksen suojelulliset tavoitteet tulevat toteutetuksi Natura-alueiden suojelutoimenpiteiden kautta.

Suomen Ramsar-alueet ovat merkittävä osa sitä läntisen palearktisen alueen vesilinnuston muutonaikaisen levähdys- ja pesimäalueiden verkostoa, joka ulottuu arktisilta alueilta aina Afrikan laajoille kosteikoille. Ramsarin sopimuksen mukaisesti kaikilla tämän muuttoreitin varrella olevilla valtioilla on kansainvälinen vastuu vesilinnuston ja alueiden suojelusta.

Suomen alueet edustavat monipuolista kosteikkoluontoa

Suomen Ramsar-alueisiin kuuluu huomattavia saaristoalueita, esimerkiksi Söderskär-Långören Suomenlahdelta, Björkör ja Lågskär sekä Signilskär-Märket Ahvenanmaalta, Valassaret-Björkögrund ja Mikkelsaaret Merenkurusta sekä Krunnit Perämereltä.

Merenlahdista merkittävimmät ovat Liminganlahti ja Hailuodon rantaniityt ja lahdet. Yhdessä Kokemäenjoen suiston, Preiviikinlahden, Mietoistenlahden sekä muiden Pohjanlahden merenlahtien kanssa ne muodostavat muutonaikaisten levähdys- ja pesimäalueiden ketjun Pohjanlahdelle. Suomenlahden merenlahtia ovat Hankoniemen lintuvedet,

Vanhankaupunginlahti ja Laajalahti, Ruskis, Pernajanlahti, Kirkkojärvi ja Lupinlahti sekä Kirkon-Vilkkiläntura.

Lintujärvistä huomattavin Ramsar-alue on Parikkalan Siikalampi. Lounais-Suomen lintujärvet Koskeljärvi ja Otajärvi sekä Puurijärven Isonsuon kansallispuisto, Itä-Suomen Rääkkylän ja Kiteen lintujärvet ja Oulun läänin Haapaveden lintujärvet muiden muassa edustavat Ramsar-alueina erilaisia järvityyppisiä erilaisine linnustoineen.

Ramsar-alueisiin kuuluu 24 suokokonaisuutta, jotka edustavat kaikkia suoyhdistymävyöhykkeitä. Etelä-Suomesta voidaan mainita esimerkkinä Torronsuo, Länsi-Suomesta Levaneva ja Pilvineva, Itä-Suomesta Patvinsuo ja Kesonsuo, Oulun läänistä Veneneva-Pelso ja Olvassuo ja Lapin läänistä Martimoaapa ja Sammuttijänkä.

Kosteikkojen arvo ja merkitys Suomessa

Suomea usein kutsutaan tuhansien järvien maaksi. Jos mukaan lasketaan järvet ja lammet, joiden pinta-ala on vähintään 0.05 hehtaaria, niin Suomessa on järviä yhteensä 187 888. Näistä järvistä noin 56 000 on suurempia kuin yksi hehtaari. Yli yhden neliökilometrin suuruisia järviä on noin 2 600.

Suomen järvien kokonaispinta-ala on 32 600 neliökilometriä. Lähes 90% järvistä on 50-200 metriä merenpinnan yläpuolella. Huolimatta järvien suuresta lukumäärästä, on niiden tilavuus vain noin 235 kuutiokilometriä, mikä vastaa yhtä neljäsosaa Euroopan suurimman järven Laatokan tilavuudesta. Järvien keskisyvyys Suomessa on noin kuusi metriä.

Kaikki järvet soveltuvat lintujen elinympäristöiksi. Sopivimmat ympäristöt löytyvät reheviltä järviltä, matalilta merenlahdilta ja niiden lähellä olevilta rannoilta. Tämän tyyppisiä alueita voidaan kutsua lintukosteikoiksi. Tyypillisessä kosteikossa on runsaasti ravinteita ja runsas kasvilisuus.

Soita on monenlaisia

Suot ovat hyvin tärkeitä kosteikkoelinympäristöjä monelle vesilintulajille. Noin 2.5% koko maapallon suopinta-alasta on Suomessa.

Suomen soiden yleisimmät päätyypit ovat: neva, letto, räme ja korpi. Koko suopinta-alasta noin 5-10% on syntynyt vesialueiden umpeenkasvun tuloksena. Maisemaa muuttavana tekijänä tällainen kehitys on ollut huomattava.

Soiden suojelu

Suomessa on vuoden 2004 alkuun mennessä suojeltu soita noin 1.1 miljoonaa hehtaaria. Tämä muodostaa lähes 10% alkuperäisestä suopinta-alasta. Soidensuojeluohjelman laatiminen alkoi eteläisestä Suomesta 1978-1979. Vuonna 1980 mukaan otettiin soita myös Keski- ja Pohjois-Suomesta. Nykyisin soidensuojeluohjelman mukaisia alueita on 600, joiden yhteinen pinta-ala 490 000 hehtaaria. Vuoden 2004 alkuun mennessä ohjelmasta oli toteutunut 73%.

Soiden suojelun tarkoituksena on säästää ne organismit, elinympäristöt ja geologiset muodostumat, joita soilla on sekä suojella maisema kokonaisuudessaan. Soidensuojeluohjelma käsittää myös monipuolisimmat lintusuot.

Soiden suojelu ei jakaannu tasaisesti, sillä noin 90% suojelluista suoalueista on Pohjois-Suomessa. Alkuperäisestä suoalueesta on Etelä-Suomessa suojeltu vain noin 2%. Linnustollisesti arvokkaimmat soidensuojelualueet ovat myös Ramsar-kohteita

Laiduntava karja on tärkeä rantaniittyjen hoidossa.

Liminganlahti, Suomi.

Kuva: J. Klinga/dialogies.com

Kosteikkojen uhat ja niiden suojelutarve

Kosteikot muodostavat erään arvokkaimmista ja uhatuimmista luontotyypeistä maapallolla. Suot, umpeen kasvavat järvet, tulvaherkät alueet, matalat merenlahdet, veden peittämät ranta-alueet ja mangroverannat, ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppisiä. Kuitenkin useimmat näistä ekosysteemeistä ovat tuottoisimpia maapallolla, mikä näkyy ainutlaatuisena floorana ja faunana. Ne tarjoavat myös muuttolinnuille tärkeän ruokailu-, levähdys- ja sulkaatopaikan.

Suomessa oli alun perin soita noin 10.4 miljoonaa hehtaaria, mikä on noin 30% koko

maan maapinta-alasta. Soiden pinta-ala on useastakin syystä johtuen supistunut. Soita on ojitettu, kuivattu ja käytetty maa- ja metsätaloudessa. Joistakin soista on tehty keinotekoisia vesialtaita.

Rannikon rantaniityt ovat tärkeitä alueita mm. pesiville ja levähtäville linnuille. Niiden umpeenkasvu vähentää näiden alueiden luonnonarvoja.

Kosteikot ovat lintualueina maapallon tärkeimmät. Euroopan 3 600 tärkeästä lintualueesta 70% on kosteikkoja. Kosteikkojen linnustollinen merkitys on myös Suomessa suuri. Suomessa on 96 kansainvälisesti tärkeätä lintualueutta (IBA/ Important Bird Areas in Finland). Näistä noin neljännes on lintuvesiä. Monet kansainväliset sopimukset korostavat lintuvesien suojelua niillä esiintyvien lajien vuoksi.

Kosteikkojen kunnostus ja hoito

Ihminen on tehnyt useimmat lintuvedet. Järvien laskut, vedenpinnan säännöstelyt, jätevesien päästöt, ruoppaukset, niitot ja laidunnus ovat toimenpiteitä, jotka ovat vaikuttaneet lintuvesiin. Em. syistä johtuen nämä alueet eivät ole luonnontilaisia muuttuessaan lintuvesiksi. Jotta pesimäalue tai rantaniitty säilyttäisi luonnonarvonsa, täytyy niitä jatkuvasti hoitaa ja toteuttaa niillä sopivia kunnostustoimenpiteitä. Ilman em. toimenpiteitä kasvaa suurin osa lintuvesistä umpeen. Rantaniityillä pensaat ja ruoikko valtaavat entistä enemmän alaa.

Kosteikkoja syntyy luonnollisen kehityksen kautta hitaasti. Erityisesti soiden kohdalla syntyprosessi on pitkä. Suurinta osaa niistä alueista, joista voisi muodostua sopivia kosteikkoja, käytetään nykyään muihin tarkoituksiin. Tämän takia olemassa olevien kosteikkojen kunnostaminen ja hoito on tärkeää.

Suomen ympäristökeskus, alueelliset ympäristökeskukset ja Metsähallitus ovat yhteistyössä arvioineet, että Suomessa on 162 lintuvesialuetta, jotka ovat välittömän hoidon ja kunnostuksen tarpeessa. Tällä hetkellä kunnostustoimenpiteitä toteutetaan yli 40:llä kohteella. Kunnostussuunnitelmia on tehty tai ollaan tekemässä yli 30:lle kohteelle. Puolelta kohteista puuttuu kokonaan kunnostussuunnitelma.

Suojeluohjelmat

Suomessa tarkoituksena on ollut saada ai-

Matalat kosteikot ovat pesimäalueita useille kahlaajille, sorsille ja hanhille. Thjorsarver, Islanti.

Kuva: J.O. Hilmarsson

kaan monipuolinen suojelualueverkosto. Tätä kansallista verkostoa ollaan rakentamassa sovittamalla yhteen eri suojeluohjelmia. Suojelualueverkon tulisi kattaa erilaisia luontotyyppisiä alueita ja luontotyyppien suojelulla suojellaan samalla koko ekosysteemiä ja lajeja ja viime kädessä luonnon monimuotoisuutta. Kosteikkoja ja lintuvesiä suojellaan kolmella eri suojeluohjelmalla.

Lintuvesien suojeluohjelman ja soidensuojeluohjelman yhteinen tavoite on ollut suojella kosteikkoja. Lintuvesiensuojeluohjelma laadittiin vuosina 1967-1980, jolloin 1 300 aluetta inventoitiin. Tämän työn tarkoituksena on ollut säilyttää vesiolosuhteet suotuisina tärkeillä lintuvesillä ja suojella eläin- ja kasvilajeja sekä rannikolla että järvillä. Nämä alueet ovat merkittäviä myös kasvillisuuden suojelemiseksi. Ohjelmaan kuuluu 287 aluetta, joiden pinta-ala on 67 000 hehtaaria, mistä suurin osa on vettä. Näiden alueiden suojelutyö on vielä

kesken. Vuoden 2004 alussa suojeleohjelmasta oli toteutunut 38%.

Kolmas suojeleohjelma on rantojensuojeleohjelma. Tämän ohjelman päätavoite on jättää alueet rakentamatta ja mahdollisimman koskemattomiksi. Ohjelma on vuodelta 1990 ja käsittää 127 ranta-alueita, jotka ovat luonnonsuojelellisesti arvokkaita. Näistä 29 on merialuetta ja 98 sisävesialuetta. Tarkoitus on aikaansaada suojelealueverkosto, missä on edustettuna alueellisuus sekä meri- ja sisävesiympäristöjen erilaisuus. Keskeinen tavoite on myös niiden elämänmuotojen suojele, jotka ovat sopeutuneet elämään näissä elinympäristöissä. Suojeleohjelmaan sisältyy myös merikotkan pesäpaikkojen ja Saimaannorpan lävähäysalueiden suojele. Rantojensuojeleohjelmaan kuuluvista alueista valtio on ostanut yli puolet, mutta vuoden 2004 alkuun mennessä niistä on suojelettu vain 18%.

Kosteikot voidaan palautta sulkemalla salaojat. Ölfusforir, Islanti.

Kuva: J.O. Hilmarsson

Suomen Ramsar-alueet

Etelä-suomen Lääni

1. Hangon ja Tammisaaren lintuvedet	55 196 ha
2. Lepinjärvi	199 ha
3. Vanhankaupunginlahti ja Laajalahti	508 ha
4. Porvoonjoen suisto – Stensböle	958 ha
5. Söderskärin ja Långörenin saaristo	18 219 ha
6. Pernajanlahti	1 143 ha
7. Aspskär	731 ha
8. Torrnsuon kansallispuisto	3 093 ha
9. Kutajärven alue	1 051 ha
10. Valkmusan kansallispuisto	1 710 ha
11. Haminan Kirkkojärvi ja Lupinlahti	649 ha
12. Kirkon-Vilkkiläntura	194 ha
13. Siikalahden alue	682 ha

Länsi-suomen lääni

14. Kangasalan Kirkkojärven alue	305 ha
15. Vanajaveden lintuvedet	702 ha
16. Merenkurkun saaristo	63 699 ha
17. Kauhaneva-Pohjankankaan kansallispuisto	5 510 ha
18. Levaneva	3 343 ha
19. Pilvineva	3 667 ha
20. Salamajärven kansallispuisto	9 261 ha
21. Lapväärtin lintuvedet	1 224 ha
22. Vassorfjärden	1 537 ha

Ahvenanmaan maakunta

23. Lågskärin ja Björkörin saaristo	6 309 ha
24. Signiskärin – Märketin saaristo	22 566 ha

Itä-suomen lääni

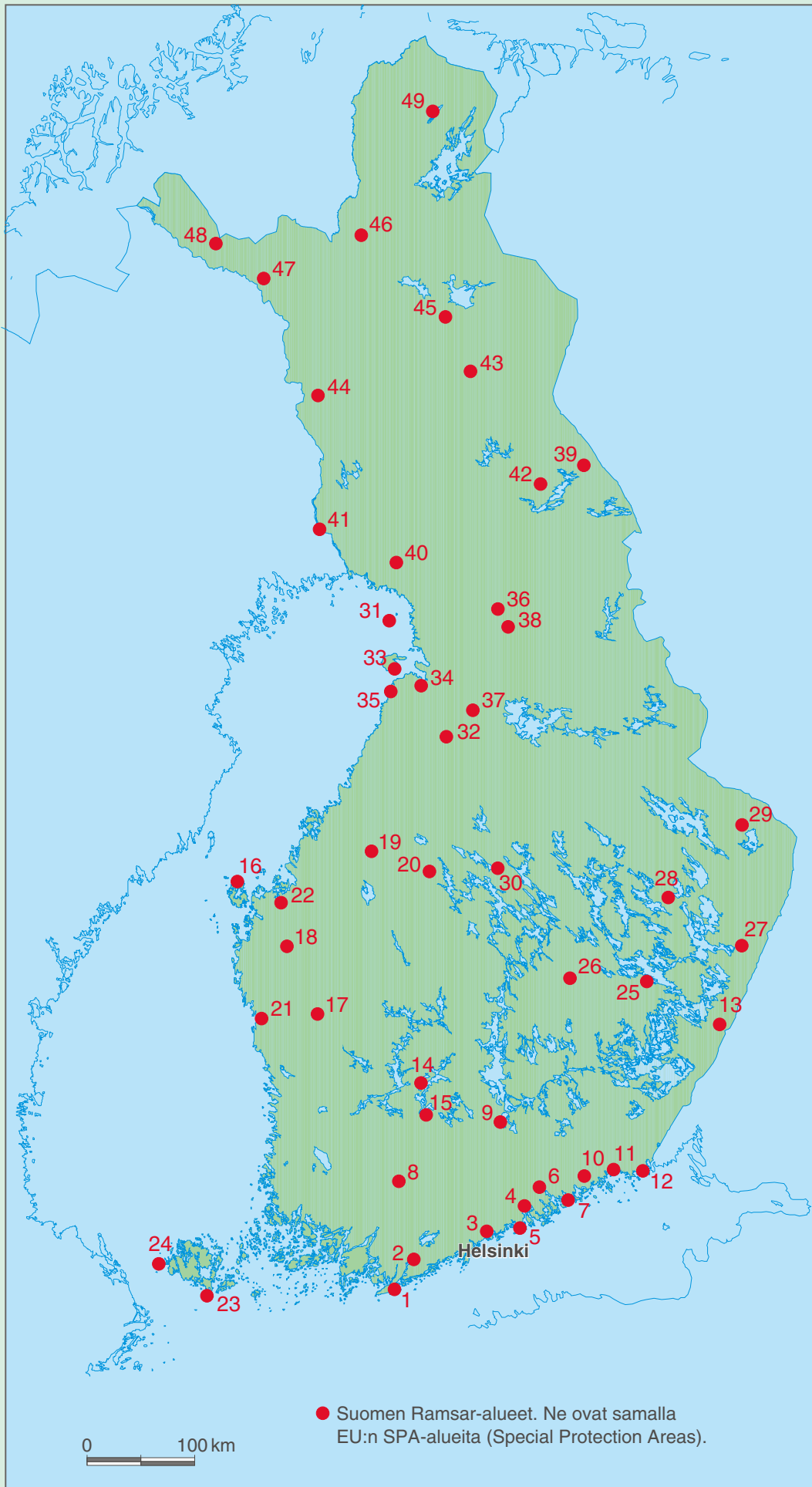
25. Rantasalmen lintujärvet	1 109 ha
26. Suurenaukeansuo-Isosuo ja Pohjalampi	1 640 ha
27. Rääkkylän ja Kiteen lintujärvet	1 227 ha
28. Sismäjärvi	734 ha
29. Patvinsuon kansallispuisto	12 727 ha
30. Heinä-Suvanto ja Hetejärvi	1 224 ha

Oulun lääni

31. Krunnit	4 436 ha
32. Haapaveden lintujärvet	3 616 ha
33. Hailuodon lintuvedet	6 512 ha
34. Liminganlahti	12 275 ha
35. Siikajoen lintuvedet	2 691 ha
36. Aittojärvi ja Kongasjärvi	703 ha
37. Veneneva-Pelso	12 039 ha
38. Olvassuo	27 073 ha
39. Oulangan kansallispuisto	29 390 ha

Lapin lääni

40. Martimoaapa-Lumiaapa-Penikat	14 086 ha
41. Kainuunkylän saaret	1 005 ha
42. Riisitunturin kansallispuisto	12 461 ha
43. Luiron suot	12 345 ha
44. Teuravuoma-Kivijärvenvuoma	5 788 ha
45. Koitelainen	38 840 ha
46. Lemmenjoen kansallispuisto	285 990 ha
47. Sotkavuoma	2 602 ha
48. Lätäsenon-Hietajoen suot	43 367 ha
49. Sammuttijänkä-Vaijoenjänkä	51 749 ha

Kansainväliset sopimukset

Ramsar-sopimuksen lisäksi on olemassa useita muita kansainvälisiä sopimuksia, joiden tavoitteena on suojella eläin- ja kasvilajeja sekä niiden elinympäristöjä. Niillä on myös tarkoitus edistää luonnon kestävästä käytöstä.

Suomessa luonnon monimuotoisuutta koskeva sopimus (Rion sopimus) tuli voimaan vuonna 1994. Sopimuksen tarkoitus on sisällyttää luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen kaikkeen siihen toimintaan, mikä muuttaa ympäristöä, kuten maa- ja metsätalous, kalastus, metsästys, rakentaminen, alueidenkäytön suunnittelu sekä turismi ja asuminen. Näiden lisäksi sopimus kiinnittää erityisesti huomiota vierasperäisiin lajeihin ja geenimanipuloitujen organismien sääntelyyn.

Bonnin-sopimus, joka allekirjoitettiin vuonna 1979 koskee muuttavien villieläinten suojelua. Tähän sopimukseen sisältyy myös AEWA-sopimus (African-Eurasian Waterbird Agreement), joka tuli voimaan vuonna

2000. Pää tavoite tällä sopimuksella on pyrkiä säilyttämään eri vesilintulajien populaatioiden suotuisa taso. Tämän tavoitteen toteutumista voidaan edistää mm. kunnostamalla ja suojeleamalla sellaisia alueita, joita muuttavat vesilinnut käyttävät.

Eurooppalainen luonnonsuojelusopimus allekirjoitettiin Bernissä ja se tuli voimaan vuonna 1986. Bernin-sopimuksen mukaan, joka koskee sekä kasveja että eläimiä, tulee jäsenvaltioiden pyrkiä suojelemaan alueita, jotka ovat tärkeitä erikseen nimetyille lajeille ja erityisesti uhatuille lajeille.

Itämerensuojelusopimus allekirjoitettiin vuonna 1974 ja perustettiin Itämerensuojelukomissio HELCOM. Itämeren ympäristönsuojeluohjelma hyväksyttiin vuonna 1992. Ohjelman tavoitteena on palauttaa Itämeren ekologinen tasapaino vähentämällä saastuttavia lähteitä. Käyttöön otettiin myös suositus, jolla Itämeren rantaa pyritään suojelemaan ja samalla perustetaan luonnonsuojelualueita rannikolle.

Maatalousmaisemassa pienillä vesialueilla on suuri merkitys biologiselle monimuotoisuudelle. Mols Bjerger, Tanska.

Kuva: D. Bentz

Pohjoismaiset Ramsar-alueet

Lue lisää kosteikoista ja Ramsar -sopimuksesta www.ramsar.org

Tämä esittelylehtinen voidaan tilata myös ruotsiksi

Skov- og naturstyrelsen
Haraldsgade 53
DK-2300 København
Danmark
Tel. +45 39472000
sns@sns.dk

Naturvårdsverket
Beställning hos
CM-gruppen
Sverige
Tel. +46 8 505 933 40
www.naturvardsverket.se/bokhandeln

Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Island
Tel. +354 591 2000
ust@ust.is

Direktoratet for naturforvaltning
Tungasletta 2
N-7485 Trondheim
Norge
Tel. +47 73580500
postmottak@dirnat.no

Suomen ympäristökeskus
P.O.Box 140
FIN-00251 Helsinki
Suomi
Puh. +358 9 403000
neuvonta.syke@ymparisto.fi

Direktoratet for Miljø og Natur
Postboks 1614
DK-3900 Nuuk
Grønland
Tel. +299 346701
susi@gh.gl

ISBN: 91-620-8186-3

Paino: Elanders, 2004

Ideointi ja toimittaja: Torsten Larsson

Tekstit: Timo Asanti (Suomenkielinen versio), Sten Asbirk (Tanskankielinen versio), Trausti Baldursson (Islanninkielinen versio), Inge Thaulow, Thor Hjarsen ja Najaraq Paniula (Grönlanninkielinen versio), Torsten Larsson (Ruotsinkielinen versio) ja Øystein Størkersen (Norjankielinen versio).

Kansikuva: Rimpisuo, Malån kunta, Ruotsi

Valokuva: Michael Löfroth. Kuvan käytön hyväksynyt puolustusvoimat 1987-01-16

Layout: IdéoLuck AB

Kartat: Marie-Lousie Modéer ja Johan Wihlke

Painos: 5 000 kpl.

pohjola

Pohjoismaiden ministerineuvosto

S Y K E

**NATUR
VÅRDS
VERKET**